

ЛИКОВНИ И БАШТИНСКИ МОТИВИ У РОМАНУ „МАЛИ ПРИНЦ“ АНТОАНА ДЕ СЕНТ ЕГЗИПЕРИЈА

Резиме: Циљ рада је да се представе ликовни и баштински мотиви у књижевном делу *Мали Принц* Антоана де Сент Егзиперија, који представљају подстицаје у настави ликовне културе. Начин на који се приступи тумачењу тих мотива доприноси и разумевању самог дела, али и улоге уметности у том процесу. Кроз представљање проблема ликовног изражавања у раном периоду одрастања деце, које је аутор вешто приказао у делу, желимо да представимо непримерене реакције одраслих који ограничавају дечје ликовно изражавање. Ликовно изражавање доприноси адекватнијем посматрању и приступу самом књижевном тексту, размишљању о себи, другима и свету око себе, али и промишљању о различитим проблемима. Дело представља вредну културну баштину које смо у наслеђе добили и које кроз опште образовање и приближавање деци као младим читаоцима, предајемо, откривајући заједно вредности које дело носи.

Кључне речи: ликовно изражавање, настава ликовне културе, подстицаји за учење.

Увод

Мали Принц (1943) аутора Антоана де Сент Егзиперија (1900–1944) представља интермедијално књижевно дело, где је аутор текст обогатио и сопственим акварел илустрацијама. Дело представља вредну културну баштину коју смо у наслеђе добили и које кроз опште образовање и приближавање деци као младим читаоцима, предајемо, откривајући заједно вредности које дело носи. Дело читају и млађи и старији, али сваки читалац га доживи на сопствен начин. „Теорија наставе за интерпретацију књижевног текста тражи да она почива на основама књижевне рецепције, јер проучава комуникацију на релацији писац (дело) - читалац (прималац). У наставној интерпретацији ученик се посматра као активни учесник у стваралачком чину, тј. поштује се оно што је сам унео у свет књижевног дела“ (Петковска, 2008: 289). Поштујући индивидуалност сваког појединца, у раду је представљено једно виђење овог проблема које сваки учитељ заједно са децом може унапредити и представити на јединствен начин.

²⁵⁷ milena.vojinovic@uf.bg.ac.rs

Подстицаји у настави ликовне културе поред реалних предмета из окружења, фотографија, видео записа, могу бити и књижевна дела. Књижевно дело можемо посматрати као визуелни подстицај (сам изглед књиге и илустрације), али и као аудитивни/ вербални подстицај, када слушамо или читамо различите описе. На основу описа деца могу замишљати, представљати и решавати различите проблеме. Важно је, пре свега, разумети функције уметности у општем образовању, јер се веома често посматрају само у домену афективног, који искључује сазнајни развој, где су уметности само допуна осталим предметима, где доминира илустративна функција. Функцију уметности у општем образовању треба сагледати из новог угла, где се ставља акценат на „когнитивну, развојну и креативну природу учења у уметности и/ или помоћу уметности“ (Хаџи-Јованчић, 2012: 9). У интегративном приступу настави учења помоћу уметности, уметност представља могућност да ученици путем ликовних материјала истраже свет и свет око себе, откривајући нова сазнања путем различитих медија.

Антоан де Сент Егзипери је кроз своју роман-бајку приказао свет човека, сва његова питања, лутања на путу пуном препрека и неизвесности, као и проблеме одрастања. Представио је два паралелна света – свет одраслих и дечји свет, покушавајући не да их помири већ да их објасни и разуме. Аутор је покушао да представи свет доживљен очима детета, детета који свет гледа чистим срцем као највећу вредност и суштину живота. Упознајући се са овим делом, деца се поистовећују са ликом Малог Принца. „На том неразумевању деце и одраслих, односно на ауторовом покушају да изгради слику света на дечјој визури и вредностима, темељи се цела конструкција у овом делу“ (Пијановић, 2009: 26). *Мали Принц* Антоана де Сент Егзиперија својим богатим алегоријским мотивима провоцира читаоца да се запита о свету у којем живи, о друштву, о савременом човеку, о пријатељству, љубави и сврси постојања. Аутор је кроз лик Малог Принца представио дете које се налази у сваком од нас, које не смемо да заборавимо кроз одрастање.

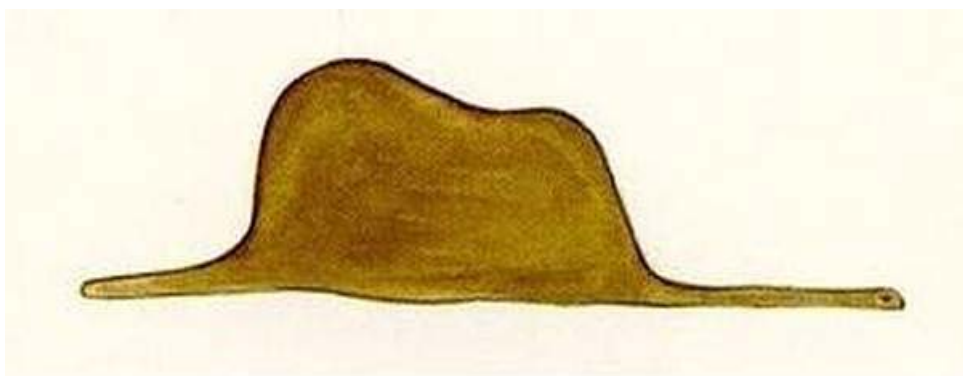
Ликовни мотиви

Ауторове оригиналне илустрације могу послужити као подстицаји за посматрање. Читајући, размишљајући и замишљајући одређене ситуације, мотиве, ликовне, проблеме о којим аутор говори у делу, долазимо тога да можемо визуелно промислити и представити одређене ситуације, мотиве, ликовне и визуелно решавати и разумети одређене проблеме о којима аутор говори. Аутор је успео да речима и илустрацијама представи унутрашњи свет човека и интегрише вербално и визуелно у овом делу, што представља и највећу вредност овог дела.

Аутор започиње причу повратком у детињство, у време када је као дете у књизи „Истините приче“ пронашао слику змијског цара који се спрема да прогута неку звер. Сам текст је нераскидиво повезан са илустрацијама. Илустрације су значајне, јер их је илустровао сам аутор и путем њих, такође, преносио поруку

кроз други медиј. Аутор у делу ставља акценат на цртање као нешто што је волео да ради док га одрасли нису обесхрабрили.

Мали Принц, као представник чистог, невиног и наивног детета, подстиче и мотивише аутора да црта, различитим захтевима у самом делу. Заједно коментаришу цртеже, посматрају их на “дечји” начин, увиђајући у њима дубљи смисао. Уколико посматрамо ауторове илустрације, можемо приметити да оне нису реалистичне и да својим присуством у књизи не намећу деци осећај да они не би могли да направе сличан цртеж. Дете поједностављено представља цртеж, али одрасли не схватају, критикују, посматрају површно. Аутор представља најчешћу грешку одраслих у односу са децом, али и истиче осећај за посматрање и разумевање које одрасли изгубе при одрастању.

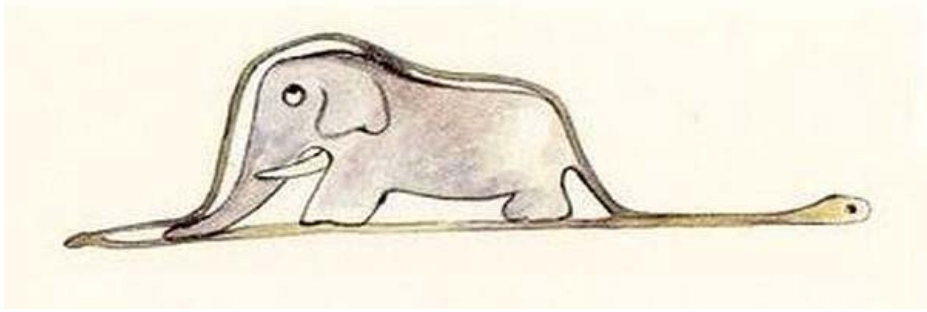

Слика 1²⁵⁸

Цртеж на *Слици 1* аутору је био тест којим је “проверавао” одрасле, да ли су задржали дете у себи, да ли посматрају ствари површно, као већина одраслих или су задржали дечји поглед на свет пун маште и радозналости за откривање и разумевање света. Када погледамо први цртеж, и ако га погледамо површно, можемо рећи да то може бити шешир. Само једна тачка коју је аутор нацртао, која се налази на десном углу цртежа, оживљава “шешир” и постаје змијски цар који вари слона. Аутор прилаже и другу илустрацију (Слика 2), којом одраслима “појашњава” свој цртеж, где се унутар линија налази слон.

Али, добрим посматрачима и прва илустрација је довољна. Транспарентни приказ предмета је карактеристичан за дечје представљање. Деца основношколског узраста (7-10 год.) у фази су интелектуалног реализма (Linquet u Beislu, 1978 према: Гргурић, Јакубин, 1996), где приказују оно што знају о предметима, не само њихов изглед.

²⁵⁸ Преузето са сајта: <https://rhapsodyinbooks.wordpress.com/2014/11/23/review-of-philosophy-an-illustrated-history-of-thought-by-tom-jackson/little-prince-snake-hat/> Приступљено: 6.5.2022.

Слика 2²⁵⁹

Сам назив књиге „Истините приче“ и опис могу бити један ликовни мотив о којем бисмо разговарали са децом и посматрали њихово представљање тог доживљаја. Аутор није случајно одабрао мотив из књиге. Овим приказује значај присуства књиге у детињству. Слика 1 може бити и подстицај за посматрање и разговор о томе шта представља и како помоћу линије и тачке можемо представити много, а да опет неке не буде јасно. Да ли ствари увек морају да буду свима јасне и очигледне? Деца се често сусрећу са тиме да их одрасли враћају да додају „још нешто“ на свом раду, да обоје позадину и сл. Одрасли не схватају да је дете својим радом пренело своју поруку, емоцију, покушало да разуме свет који га окружује. Зато овде аутор критикује одрасле који својим коментарима могу довести до тога да децу обесхрабре и да често одустану од визуелног изражавања. Ауторово фаворизовање Сlike 1 на самом почетку романа јесте глорификација дечјег погледа на свет у односу на свет одраслих. Видимо супротстављање два света, две перспективе, о којима ће аутор у читавом роману говорити. Када одрасли стављају превелики фокус на реалистично изражавање и уче децу како да цртају, „блокирају њихове личне визуелне холистичке представе“ (Fidler, 1965 према: Хаџи Јованчић, 2012: 27). Илустрације у делу подсећају на дечје цртеже, једноставне и сведене, те на тај начин аутор, такође, подржава дечји начин изражавања, избегавајући да своје радове представи реалистичнијим, чиме може утицати на дечје самопоуздање.

Боје које доминирају на илустрацијама су зелена и жута, којом је представљен Мали Принц, црвена, којом је представљена ружа, и браон и сива. Добре илустрације могу омогућити деци да прошире доживљај прочитаног текста. У овом делу су илустрације и текст толико прожете да би раздавајање текста од слика оштетило само дело. Целину сагледавамо када се посветимо тумачењу и сликовних и текстуалних мотива. Нудећи деци књиге са квалитетним илустрацијама, код деце развијамо визуелну писменост која је непотребна у данашње време (Balić-Šimrak, Narančić Kovač, 2011: 12). Боје које се помињу у делу и представљају ликовне мотиве за истраживање са децом су:

²⁵⁹ Исто.

- пурпурна (одора коју носи краљ у „Поглављу 10“),
- боја жита (коса малог принца у „Поглављу 21“),
- боја меда (опис песка „Поглавље 25“).

Кроз разговоре о самим нијансама, начинима израде и примене, деца визуелно решавају одређене ликовне проблеме, али и на тај начин визуелно мисле (Arnhaјm, 1985).

Први захтев Малог Принца упућен пилоту је био да му пилот нацрта овцу. Мали Принц је сваку овцу добро посматрао и имао оправдање због чега му не одговара и пилот је изнова цртао нову. Аутор је на крају нацртао кутију са три кружна отвора и рекао да је овца коју жели унутра. То је било баш оно што је Мали Принц желео, погледао је у њу и потврдио да је унутра, да је мала и да спава. Овде видимо да није важно да цртеж изгледа реалистичано, већ да преноси поруку – нашу мисао и емоцију. Овде је аутор истакао упорност, истрајност и жељу, да верујемо да свако од може замислити овцу на другачији начин и да не одустајемо након првог нацртаног цртежа.

Аутор је даље представљао турског астронома који је пронашао планету са које је дошао Мали Принц, астероид Б 612. У првој илустрацији турски астроном је у народној ношњи, када га нико не схвата озбиљно, док је на другој у врло отменом оделу када сви прихватају његово откриће. Овим проблемом аутор нас наводи да се запитамо да ли заиста начин одевања одређује да ли ћемо некој особи веровати или не? Како су се људи некада облачили, а како се данас облаче? Да ли се наше одевање разликује у односу на место где идемо? Ова питања сама по себи отварају нови проблем о којем можемо размишљати, разговарати са децом и визуелно их представљати.

Мали Принц на свом путовању посећује седам планета, где аутор представља одрасле људе који нису пронашли никакав смисао у животу. Представља лоше особине савременог човека – охолост, завист, неумереност, похлепност, лењост... Аутор је представио краља одевеног у пурпур који је представљао охолог, ауторитарног владара који је сматрао да влада над свим око себе; уображенка са смешним шеширом који је чуо само похвале, којем је шешир служио да отпоздравља на дивљење и који је представљао себичне и нарцистичне особе; неумереног пијанца; похлепног пословног човека који је сматрао да поседује пет стотина милиона звезда; фењерцију који ради апсурдан посао и слепо поштује прописе без икаквог критичког погледа на њихову апсурдност. Мали Принц је сматрао да би једино са њим могао да се спријатељи, јер једино он није гледао себе и радио само за себе као остали. Затим је срео лењог географа, који нема истраживаче и који не жели да сам истражи и сазна о свету око себе. Он у књигама бележи непролазне, непроменљиве ствари у природи, не и пролазне ствари које могу бити значајан део баштине, које треба забележити и на тај начин сачувати од заборавља. Сви ови ликови симболично представљају људске мане и недостатке које су присутне и у време настанка ове књиге, али и данас.

Аутор је илустрацијама наглашавао њихове мане и на тај начин деца могу препознати на који начин је аутор то постигао. Мане су карикиране и исмејане на крају сваког пасуса речима: „Одрасли су заиста веома чудни“ (Сент Егзипери, 2013: 57).

Илустрација бунара је представљена црно-белим цртежом и представља извор воде, тј. извор живота. Трагање за бунаром у пустињи представља наду и трагање од којег никада не смемо одустати. „Пустињу чини лепшом – рекао је Мали Принц – што се негде у њој крије бунар...“ (Сент Егзипери, 2013: 104). Аутор описује пустињу, бунар и лепоту воде до које су дошли својим трудом. „Песак у зору има боју меда.“ „[...] пешчани таласи на месечини“ (Сент Егзипери, 2013: 109). Последња илустрација јесте илустрација пустиње и звезде – предео на којем се Мали Принц појавио и са којег је нестао. Сведена илустрација на којој можемо толико тога видети. На крају прича почиње и завршава се на истом месту након једне године, чиме аутор заокружује причу. Начин на који је Мали Принц дошао на земљу и начин на који са ње одлази су подстицајни за размишљање и визуелно представљање. „Свако другачије гледа на звезде. За оне који путују, звезде су водичи. За друге, оне су само мале светиљке. За научнике, оне су проблеми. За мог пословног човека оне су биле злато. Али све те звезде тамо ћуте. А ти, ти ћеш имати звезде какве нико нема...“ (Сент Егзипери, 2013: 118). Потребно је да негујемо посматрање света који нас окружује. Оно што ће пилот чувати и што ће памтити јесте осмех који ће му измамити свака звезда коју види јер ће се Мали Принц налазити на некој од њих срећан. „Његово је ходочашће потрага за чистим срцем, чији је исход идеална љубав која може да преобрази и осмисли и саму смрт“ (Пијановић, 2009: 38).

Баштински мотиви

Баштина је „трајно, незаборављено сведочанство о човеку и његово виђење света“ (Попадић, 2015: 20). Баштину представљају елементи прошлости који су сачувани до данас и својим деловањем утичу и на будућност. Нешто вредно трајања, очувања и преношења на будућа времена. Дело *Мали Принц* опстанком до данас може се сматрати примером баштине. Само дело је баштина свих људи, јер је прича о човеку. Чини се и да проблеми човека двадесетог века се не разликују много од проблема савременог човека. Дело је написано тако да га могу читати и деца и одрасли. Сваким поновним читањем откривамо блага скривена унутар сваког мотива, лика и разговора. Ако кренемо од посвете „Леону Верту када је био мали дечак“, можемо да видимо значај детињства и очувања детињег на који аутор ставља акценат кроз цело дело. „Сви одрасли су претходно били деца. (Али се мало њих тога сећа)“ (Сент Егзипери, 2013: 5). Аутор нас наводи да не заборавимо себе из периода детињства и свој поглед на свет. Дечји поглед на свет је искрен, чист, радознао, пун смисла. Аутор је људске мане и најважније проблеме представио кроз ликове које Мали Принц среће на различитим

планетама. Сви они су били преокупирани собом и својим проблемима, нису примећивали свет око себе нити богатство које се крије у малим стварима.

У делу видимо да аутор прича причу која се догодила пре шест година. Причајући, пишући и цртајући, он покушава да сачува од заборава свог пријатеља, тј. дете у себи. Уз опис Малог Принца аутор је га је визуелно представио. Аутор нам говори о начину незаборављања – цртање и разговор о најбољем пријатељу како га не бисмо заборавили, али и да не посматрамо ствари површно:

„Волео бих да сам ову причу почео као бајку. Рецимо: »Био једном један Мали Принц који је живео на некој планети једва нешто већој од њега самог, и коме је био потребан пријатељ...« За оне који схватају живот, то би изгледало далеко истинитије. Јер ја не волим да се моја књига чита површно. Ја са толико туге причам ове успомене. Прошло је већ шест година откако је мој пријатељ отишао са својом овцом. То што овде покушавам да га опишем, то је зато да га не бих заборавио. Жалосно је заборавити пријатеља. Немају сви пријатеља. И ја могу постати као одрасли које интересују само бројеви. Због тога сам купио кутију с бојицама и оловкама. Није лако вратити се цртању у мојим годинама, када човек никад ништа није покушао да нацрта осим змијског цара споља и изнутра, и то у својој шестој години! Потрудићу се, наравно, да нацртам његов лик што је могуће верније. Али нисам сасвим сигуран да ћу погодити. Један цртеж и успе некако, али други не личи више. Исто се тако мало варам и у погледу раста. На овој слици Мали Принц је сувише висок. На оној сувише мали. Нисам више сигуран што се тиче боје његовог одела. Онда нагађам, мало овако, мало онако, како знам. Преварићу се, уосталом и у неким значајнијим појединостима. Али, то ми треба опростити. Мој пријатељ ми није ништа објашњавао. Можда је веровао да личим на њега. Али ја, на жалост, не могу да видим овцу кроз кутију. Можда сам помало сличан одраслима. Мора да сам остарио“ (Сент Егзипери, 2013: 23).

Тренутак у којем је ово дело настајало јесте ратни период у којем је и сам аутор учествовао. Мотив баобаба, који је представљен као коров који ако се не ишчупа на време може читаву планету заузети, може довести до тога да се планета распадне. Овај мотив можемо разумети и као алузију на фашистичку идеологију (Пијановић, 2009: 28), али и као алегорију која се огледа у чишћењу срца од злих мисли и осећања која лако преовладају срцем. „Не волим никоме да држим придики. Али опасност од баобаба је тако мало позната, а велике су невоље којима се излажу они који залутају на неки астероид, па сам овога пута начинио изузетак. Рекао сам: „Децо! Припазите на баобабе!“ На том цртежу сам толико радио само зато да бих пријатеље упозорио на опасност којој су се, као и ја, не знајући то, већ дуго излагали. Поука коју сам им дао вредела је труда“ (Сент Егзипери, 2013: 30).

Једини пријатељ којег је пронашао на овом путовању поред пилота, била је лисица. Она му је пренела тајне живота, као вредне баштенске елементе, након којих је и одлучио да се врати својој ружи. „Ево моје тајне. Сасвим је једноставна: само срцем добро видимо. Суштина је очима невидљива. [...] Време које си

посветио твојој ружи чини ту ружу тако драгоценом. [...] Људи су заборавили ту истину – рекла је лисица. – Али ти је не смеш заборавити. Ти си заувек одговоран за оно што си припитомио. Ти си одговоран за твоју ружу...” (Сент Егзипери, 2013: 96). Можемо рећи да се највећа вредности ове књиге налази у ових пар реченица. Значење речи “припитомити” можемо сагледати и као стварање веза пријатељства. Вредне ствари је потребно сачувати од заборава. Схвативши да је припитомљен, Мали Принц се враћа на своју планету, својој ружи. Однос између Малог Принца и руже представља и један вид односа према баштини. Мали Принц је о ружи бринуо и после свог путовања јој се ипак вратио. Оно што смо наследили и што је вредно очувања потребно је да негујемо и чувамо, као Мали Принц своју ружу.

Значај ритуала је још један баштински мотив на који нас аутор наводи кроз мотив лисице и ловца. Ритуали, обичаји, вештине и знања, такође, могу бити део културне баштине коју смо наследили и коју је потребно неговати. Лисица говори Малом Принцу да су ритуали нешто давно заборављено, нешто што чини један дан различитим од других дана. Баштинска вредност одолева пролазности. Иако је део прошлости, због својих вредности одолева времену. Мотив географа у делу нам говори о пролазности. Овде видимо шта за географа представља вредност – нешто непромењено и непролазно, док Малом Принцу представља вредност – пролазно, његова ружа. Сама помисао да је његова ружа пролазна је растурила Малог Принца. Да ли су део наше баштине и пролазне ствари, ако и можемо назвати нешто пролазним само јер је то физичка особина? Многе вредности можемо сачувати неговањим успомена на те вредности или бележењем исте. Многа уметничка дела “чувају” пролазне вредности. Аутор је својим илустрацијама пренео вредности које су важне и које ће се даље у будућем времену пренести. Скупљањем, бележењем, чувањем и преношењем можемо сачувати вредности баштине од заборава.

Уместо закључка

Егзипери нам оставља Малог Принца у наслеђе, као покретно културно добро, да га негујемо у садашњем времену и преносимо вредности деци, која су наша будућност. „Баштина је друштвена привилегија и друштвена обавеза“ (Попадић, 2015: 126). Поносни на то што нам је остављено у наслеђе, не смемо заборавити да о наслеђеном морамо бринути, да не буде заборављено. Уметничко и баштинско је нераскидивно повезано у самом делу. „Уметност у свим својим изражајним формама вредан је извор за сазнавање прошлости: у уметничку праксу уписане су вредности и назори времена у ком је настала и на тај начин, а не само својим приказивачким садржајем, сведочи о реалности из које је потекла“ (Попадић, 2015: 77). И уметничко и баштинско у делу ставља акценат на трагање за смислом и на незаборављање. Сам аутор како не би заборавио, али и како би схватио и разумео свет који га окружује – црта. Многа уметничка дела представљају сведочанство неког времена. Важно је да и о њима бринемо како се

не би заборавиле значајне вредности опстале до данас. Аутор наглашава да не жели да се његова књига схвати површно, већ да се о њој дубље промишља.

Као што је кроз читаво дело наглашавао значај посматрања света дечјом перспективом, посматрањем срцем, а не очима. У томе се огледа највећа уметничка и баштинска вредност овог дела. Уметност нам служи да у нама пробуди одређена осећања, емоције, да нас наведе да се замислимо и запитамо, али и да нам помогне да схватимо. Кроз посматрање, слушање, читање, разговор, визуелно представљање, деца ће усвојити вредности које ово дело нуди.

Интермедијално књижевно дело, као што је *Мали Принц*, нуди богатство подстицаја и вредности које деца могу истраживати и сазнавати на часовима Српског језика и књижевности и Ликовне културе, где се на часовима књижевности упознају за писцем и књижевним вредностима. Представљене ликовне и баштинске мотиве представљају ликовним материјалима и техникама, омогућавајући деци да промишљају кроз различите медије и увиђају да вербално и визуелно могу представити и текстом и сликом, као што је аутор своје дело обогатио сопственим акварел илустрацијама. Дело садржи вредности које представљају баштину коју преносимо на нове генерације, упознајући их са њима, негујући их и чувајући их од заборава. Наведени мотиви из дела представљају богатство подстицаја за ликовно изражавање које укључује посматрање, промишање о самим ситуацијама, али и промишљању о самим ликовним материјалима и техникама. Ауторова глорификација дечјег света нам говори да не заборавимо дете у себи и да омогућимо деци да буду деца, да се слободно изражавају без страха од грешке, да посматрају стварност и проблеме из различитих перспектива, чиме доприносимо креативном мишљењу код деце, а што представља вредну способност у данашњем свету.

Литература

- Arnhaјm, R. *Vizuelno mišljenje: jedinstvo slike i pojma*. Beograd: Univerzitet umetnosti, 1985.
- Balić-Šimrak, A. i Narančić Kovač, S. Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama. *Dijete, vrtić, obitelj*, (2011). 17 (66), 10-12. Преузето са: <https://hrcak.srce.hr/124188>. Приступљено: 28.4.2022.
- Popadić, Milan. *Vreme prošlo u vremenu sadašnjem*. Beograd: Centar za muzeologiju i heritologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, 2015.
- Sent-Egziпery, Antoan. *Mali princ*. Beograd: Vulkan izdavaštvo, 2013.
- Вечански, В., Благданић, С., Павловић, М. (2019). Визуелне уметности и наука – могућности и ограничења њиховог интегрисања у првом циклусу основног образовања и васпитања. *Иновације у настави*. 32 (4), стр. 32–43. DOI: 10.5937.
- Гргурић, Нада. и Јакубин Маријан. (1996). „Развој ликовног изражавања и стварања у дјеце“, у: Гргурић, Н. и Јакубин. М., *Визуелно-ликовни одгој и образовање*, Загреб: Едука.
- Милинковић, Миомир. *Страни писци за децу и младе*. Чачак: Легенда, 2006.

- Петковска, Благлица. Креативна интерпретација књижевног текста и могућност за ликовно изражавање у нижим разредима основне школе. Међународни научни скуп *Уметност у методикама наставе*. Педагошки факултет у Јагодини, (2008), 289-295.
- Пијановић, Петар. Укрштање бајколиког и митског наратива у роману „Мали Принц“ Антоана де Сент-Егзиперија. *Иновације у настави*. Београд. (2009), 22 (3), 25-39.
- Хаџи Јованчић, Невена. *Визуелне уметности за младе, од идеје до дела*. Београд: Клет, 2009.
- Хаџи-Јованчић, Невена. *Уметност у општем образовању: Функције и приступи настави*, Београд: Учитељски факултет/ Клет, 2012.

Milena D. Vojinović

**ARTISTIC AND HERITAGE MOTIVES IN *IN THE NOVEL*
"THE LITTLE PRINCE"
BY ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY**

Summary: The paper aims to present artistic and heritage motives in the literary work of *The Little Prince*, Antoine de Saint-Exupéry, which represents incentives in the teaching of art in school. How the interpretation of these motives is approached also contributes to the understanding of the work itself, but also the role of art in that process. The way it presents the problem of artistic expression in the early period of children's growth, which the author ably presented, we want to present the inappropriate reactions of adults who limit children's artistic expression. The visual expression contributes adequate observation and approach to the literary text itself, thinking about ourselves, others, and the world around us, but also thinking about various problems. The work represents a valuable cultural heritage that we inherited and that we teach through general education and approaching children as young readers, discovering together the values that the work brings.

Keywords: artistic expression, art education, incentives for learning.